

Kasvinsuojeluaineiden käytön valvonta 2023



Päiväys:	18.6.2024
Asianumero:	444/00.01.02.00.01/2024
	Ruokavirasto
Linja, osasto ja/tai yksikkö:	Maaseutulinja/ Maatalousosasto
Hyväksyjä:	Sari Putkiranta
Laatija/laatijat:	Mira Liiri
Lisätietoja:	

SISÄLLYSLUETTELO

1 ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA	1
2 VALVONTASUUNNITELMIEN TOTEUTUMINEN	1
3 TOIMINNAN JA TUOTTEIDEN SÄÄNNÖSTENMUKAISUUS	2
3.1 Todetut puutteet ja niiden yleisyys.....	2
3.2 Puutteiden analyysi	2
4 ENNALTAEHKÄISEVÄT JA KORJAAVAT TOIMENPITEET	2
4.1 Toimijoiden säädöstentuntemuksen varmistaminen	2
4.2 Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaavien toimenpiteiden varmistaminen	2
4.3 Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet	3
5 VALVONNAN RESURSSIT	3
6 MUUTOKSET SEURAAVIEN VUOSIEN VALVONTAAN	3

1 ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA

Kasvinsuojeluaineiden käytön valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kasvinsuojeluaineista annettua lakia 1563/2011 noudatetaan ja että kasvinsuojeluaineita käytetään asianmukaisesti ja kestävästi. Lisäksi valvonnalla pyritään vähentämään kasvinsuojeluaineiden käytöstä aiheutuvia riskejä.

Kasvinsuojeluaineiden käytön valvontaa tehdään kasvinsuojeluaineista annetun lain nojalla tarvittaessa kaikille kasvinsuojeluaineiden käyttäjille. Virallisen valvonnan lisäksi kasvinsuojeluaineiden käyttöä ja varastointia valvottiin vuonna 2023 ehdollisuuden SMR 7 ja 8 valvonnassa. Ehdollisuuden valvonta kohdistui asetuksen (EU) 2021/2116 artiklan 83 mukaisiin tuensaajiin. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskukset) suorittavat kasvinsuojeluaineiden käytön valvonnan paikan päällä.

Vuonna 2023 kasvinsuojeluaineiden käytön valvonta kohdistui kasvihuoneviljelyyn. Ilmoitusten perusteella tai jäämävalvonnan kautta tulleiden tapausten kautta valvontaa kohdistui avomaanviljelyyn. Lisäksi vuonna 2023 valvonta tehtiin yhdelle junarata-alueelle. Kasvinsuojeluaineiden käytön valvontaa kohdistettiin kasvihuoneviljelyyn edellisen kerran vuonna 2020, mutta tällöin valvontamäärä oli alhainen Covid 19-pandemian vuoksi alennettujen valvontamäärien vuoksi.

2 VALVONTASUUNNITELMIEN TOTEUTUMINEN

Kasvinsuojeluaineiden käytön valvontaa (virallinen valvonta) tehtiin lähes suunnitelman mukaisesti. Kolmessa Ely-keskuksessa ei saavutettu tarkastustavoitetta. Virallisessa valvonnassa valvottiin yhteensä 87 toimijaa, kun tavoite oli 90 toimijaa. Ilmiannon, kasvinsuojeluainejäämävalvonnan tai muuta kautta tulleita tapauksia näistä oli 6 kappaletta. Ehdollisuuden valvonnan yhteydessä kasvinsuojeluaineiden käyttöä valvottiin noin 1 % EU:n suoria tukia ja tiettyjä osarahoitteisia viljelijätukia hakeneista viljelijöistä. Vuonna 2023 ehdollisuuden valvonta oli laajempaa kuin aikaisemmin täydentävissä ehdoissa oli, sillä torjunta-ainedirektiivin vaatimukset siirtyivät osaksi ehdollisuuden järjestelmää ja siten esimerkiksi kasvinsuojelututkinto ja ruiskun testaus siirtyivät ympäristökorvauksen vähimmäisvaatimuksista kaikkia tuenhakijoita koskeviksi ehdollisuuden vaatimuksiksi.

3 TOIMINNAN JA TUOTTEIDEN SÄÄNNÖSTENMUKAISUUS

3.1 Todetut puutteet ja niiden yleisyys

Kasvinsuojeluaineiden virallisessa valvonnassa havaittiin puutteita yhteensä 27 toimijalla, mikä vastaa noin 30 % valvotuista kohteista. Valvotuista 81 kasvihuonetuotannon toimijoista puutteita havaittiin 24 toimijalla yhteensä 44 kpl. Puutteita oli 29,6 % valvotuista toimijoista. Muissa kuin kasvihuonetuotantoon kohdistuneissa valvonnoissa puutteita havaittiin kolmessa tapauksessa yhteensä 4 kpl.

Eniten havaittiin puutteita kirjanpidossa (yhteensä 18 kpl). Kasvinsuojeluaineiden kasvinsuojeluaineen myyntipäällyksmerkintöjen noudattamista oli rikottu kahdeksassa tapauksessa. Ruiskun testaus oli vanhentunut tai se puuttui myös kahdeksassa tapauksessa.

Ehdollisuuden otantavalvonnassa havaittiin kasvinsuojeluaineiden käytön rikkomuksia yhteensä 54 tilalla, yhteensä 83 kpl. Valvonnassa oli yhteensä 453 tilaa. Laajennuksia ehdollisuuteen (eli rikkomukset mitä havaittiin muissa kuin ehdollisuuden otantavalvonnassa olleilla tiloilla) tehtiin yhteensä 38 tilalle. On huomioitava, että laiminlyönti merkitään myös tapauksissa, joissa viljelijä ei toimita kirjanpitoa kasvinsuojeluaineiden käytöstä valvontaa varten, joten tarkkaa tietoa siitä miten monessa tapauksessa lainsäädäntöä on rikottu, ei ole.

3.2 Puutteiden analyysi

Kasvihuonetuotantoon kohdistettiin valvontaa edellisen kerran 2020. Tällöin valvonnassa olleilla toimijoilla havaittiin suunnilleen samassa suhteessa kuin vuonna 2023. Vuoden 2023 valvonnassa havaittiin erityisen paljon puutteita kirjanpidossa, mutta yleensä puutteet olivat melko vähäisiä ja kirjanpito ei puuttunut kokonaan, vaan siitä puuttui lainsäädännön vaatimia kirjauksia osittain. Ehdollisuuden valvonnassa puutteita havaittiin maataloilla vähemmän kuin kasvihuonetuotannossa ja näin ollen voidaan katsoa, että viljelijät ovat pääsääntöisesti tietoisia kasvinsuojeluaineisiin liittyvistä velvoitteista.

4 ENNALTAEHKÄISEVÄT JA KORJAAVAT TOIMENPITEET

4.1 Toimijoiden säädöstentuntemuksen varmistaminen

Ruokavirasto ei kouluta toimijoita. Ruokavirasto ohjeistaa asetuksen (EU) 2021/2116 artiklan 83 mukaisia viljelijöitä ehdollisuuden vaatimuksista mm. ehdollisuuden oppaalla.

Ruokavirasto järjesti Tukesin ja Maa- ja metsätalousministeriön avustuksella ELY-keskuksille vuoden 2023 valvontaa koskevan koulutuksen keväällä 2023 ennen valvontakauden alkua.

4.2 Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaavien toimenpiteiden varmistaminen

Kasvinsuojeluaineiden käytössä havaitut vähäiset puutteet korjattiin ohjaamalla toimijoita lainsäädännön velvoitteista. Lisäksi jos valvonnan kohteen oli maatila, joka oli hakenut EU:n suoria tai osarahoitteisia maataloustukia, joissa ehdollisuuden noudattaminen on vaatimuksena, ja rikkomus oli myös ehdollisuuden vaatimus, aiheutui tästä vähennys em. tukiin.

4.3 Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet

Valvontamäärä säilyy vuonna 2024 samalla tasolla kuin 2023. Valvontaohjeistukseen tehdään täsmennyksiä esimerkiksi puuteiden korjaamisen seurannan osalta vuodelle 2024.

5 VALVONNAN RESURSSIT

Ruokavirastossa yhden henkilön työajasta on osa suunnattu kasvinsuojeluaineiden käytön valvonnan ohjaukseen. Käytännön tarkastustyötä tekevät alueellisten Ely-keskusten tarkastajat.

6 MUUTOKSET SEURAAVIEN VUOSIEN VALVONTAAN

Valvonnan kohdennusta arvioidaan vuosittain ja valvontaa pyritään suuntaamaan sektoreille missä on suurimmat riskit kasvinsuojeluaineiden käytön väärinkäytöksille. Valvontaa suunnataan vuonna 2024 sellaiseen avomaan viljelyyn, missä on pysyvää tai vapaa-ajan asutusta lähellä lohkoja, missä todennäköisesti käytetään kasvinsuojeluaineita. Valvontaa suunnataan asutuksen lähellä oleviin kohteisiin, koska Ruokavirastoon tulee ilmoituksia kasvinsuojeluaineiden epäasiallisesta käytöstä lähellä asutusta vuosittain.